

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Vanhusneuvosto

Aluehallitus

Lausunto ateriapalvelumaksujen muutoksesta

Hyvinvointi- ja sivistysvaltion ylempiin periaatteisiin kuuluu, että valtio huolehtii erityisesti heikoimmista jäsenistä.

Kun asiakasmaksulain 2 §:n mukaan palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen, olisi todella mielenkiintoista nähdä laskelma tuottamiskustannuksista.

Kaikista päivän aterioista esitetään ateriapalvelumaksuksi 1.1.2024 lukien 19,55 €/päivä, lounaan ja jälkiruoan maksuksi esitetään 7,80 €, päivällisen maksuksi esitetään 6,05 €, välipalan maksuksi esitetään 2,65 € ja aamu-/iltapalan maksuksi esitetään 3,40 €/kpl. Kotiin kuljetettavasta ateriapalvelusta esitetään maksuksi 9,70 € (sisältäen kuljetuksen).

Hintojen korotukset niin euroina kuin prosentteina ovat suuria. Siitä lähtökohdasta on todettava, että hinnankorotus on tehty puhtaasti organisaation näkökulmasta, ei asiakasnäkökulmasta.

Kuukauden ruokakustannukseksi kertyy noin 600 euroa. Jos asiakkaan tulot muodostuvat esimerkiksi takuu- ja kansaneläkkeestä, niin ateriakustannusten jälkeen pakollinen asiakkaan käyttöön jäävä minimisumma ei täyty, joten muuta palveluhintaa on alennettava vastaavasti. Onko tällainen ”pakollinen kikkailu” perusteltua, tuottaako se lisää työtä, laskemista ja byrokratiaa jääden hyvinvointialueen vahingoksi?

Esittelytekstissä sanotaan: *Vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon asiakkaiden ylläpidosta perittäviä ateriamaksuja esitetään nostettavaksi 1.1.2024 lukien samaan tasoon muiden asiakkaiden ateriamaksujen kanssa, koska palvelujen tuottamisesta aiheutuva kustannus on sama kaikkien asiakasryhmien kohdalla. Vammaisten ja kehitysvammaisten ylläpidosta perittävien ateriamaksujen korottamista samalle tasolle muiden asiakasryhmien maksujen kanssa puoltaisi uuden 1.10.2023 voimaan säädetyin vammaispalvelulain (675/2023; HE 191/2022) lähtökohhta vammaisten ja kehitysvammaisten palvelujen järjestämisestä ensisijaisesti yleislainsäädännön nojalla ja lähtökohtainen normaaliusperiaate muiden asiakasryhmien kanssa.*

Nykyiselle vammaisten ja kehitysvammaisten alemmalle ateriamaksuhinnoittelulle ei ole lainsäädännöstä johtuvaa perustetta.

Kuntalaisten tasa-arvon mukaista on perusteluissa esitetty näkemys siitä, että kaikki maksavat samasta palvelusta saman hinnan. Tähän asti eri ryhmillä on ollut eri suuruiset hinnat. Vanhusneuvosto on kuitenkin sitä mieltä, että inhimillisesti tarkasteltuna vammaisilta perittävät maksut pitäisi olla alempia. Vanhusneuvosto esittää vammaisten ateriahinnan korotukseksi 10 %.

Mediassa olevien tietojen perusteella lain voimaantuloa siirretään myöhemmäksi sen tuoman kustannuslisän vuoksi.

Onko mahdollista, että jokin hoitopaikka tarjoaa hintaan kuuluvana ateriapalveluja, jolloin asiakas joutuisi mahdollisesti maksamaan kahteen kertaan aterioista?

Voiko asiakas itse päättää omassa tai ostopalvelussa, miten hän ateriointinsa hoitaa? Nyt näyttää siltä, että ateriahinta sisältyy esim. palveluseteliin, halusi asiakas sitä tai ei.

Asiakaslähtöistä palvelua olisi se, että asiakas halutessaan voisi saada ateriahinnan mukaisen palvelusetelin, millä hän voi hankkia ateriansa haluamastaan paikasta.

Jos samassa osoitteessa useampi ihminen käyttää ateriapalvelua, jokaisesta ateriatesta maksetaan kuljetusmaksu. Vanhusneuvosto esittää, että jatkossa samaan osoitteeseen toimitettavista aterioista maksetaan vain yksi kuljetusmaksu.